

Editura Polirom și Institutul Cultural Român organizează luni, 23 mai, începând cu ora 18.00, în București, o masă rotundă organizată în capitală, cu ocazia comemorării a 20 de ani de la asasinarea lui Ioan Petru Culianu.

Considerat un expert în gnosticism și magie renașcentistă, fost profesor de istoria religiilor la University of Chicago, prieten și discipol al lui Mircea Eliade, I.P. Culianu a fost asasinat pe 21 mai 1991, în jurul orei 13.00, într-un grup sanitar al Universității din Chicago. Numele ucigașului, identitatea celor din spatele acestuia, motivele și circumstanțele asasinatului au rămas până astăzi necunoscute.

Sub formula "Eros, magie și asasinarea profesorului Culianu. DUPĂ 20 DE ANI", evenimentul încearcă o reluare a contextului, încă nedeslusit, în care a avut loc asasinarea lui I.P. Culianu, precum și un dosar al receptării scrierilor și ideilor savantului și autorului de ficțiune. **Ioan Petru Culianu**

(n. 5 ianuarie 1950, Iași - d. 21 mai 1991, Chicago), istoric al religiilor, scriitor și eseist de origine română. A fost profesor de istoria religiilor și istoria creștinismului la Divinity School, University of Chicago. Discipol, colaborator și prieten al lui Mircea Eliade. A fost asasinat la 21 mai 1991.

Biografie

Ioan Petru Culianu a absolvit inițial secția de italiană a Facultății de Limbi Romanice, Clasice și Orientale a Universității din București. Reușește să plece, în iulie 1972, la cursurile de vară de la Perugia, Italia, unde va solicita azil politic. Vorbea fluent șase limbi.

A descoperit Occidentul altfel decât cum îl aflase în cărți, adică secularizat și invadat de nihilism, cum cugeta în "Religie și putere". Pe acest drum, pe care și l-a dorit mai mult ca orice, au existat dorința de a se călugări într-o mănăstire din Appia, lunile petrecute în lagărul de refugiați din La Latina, după ce i se terminase bursa, o încercare de sinucidere și, dintr-o dată, succesul la concursul, dat de acest străin necunoscut și neexperimentat, pentru postul de asistent al marelui Ugo Bianchi, profesorul de istoria religiilor de la "Università Cattolica del Sacro Cuore" din Milano. Aici, între 1973 - 1976 își alege ca arie principală de cercetare istoria

creștinismului timpuriu și a dualismului religios.

Se va stabili apoi în Olanda, în 1976 și, ulterior, în SUA în 1986, chemat întâi ca visiting professor, apoi ca profesor titular la Divinity School, Universitatea din Chicago. A fost un prieten și discipol al lui Mircea Eliade.

Doctorat de Stat la Sorbona (Paris IV) în ianuarie 1987, cu teza Recherches sur les dualismes d'Occident. Analyse de leurs principaux mythes, sub conducerea profesorului Michel Meslin.

Specializat în gnosticism, creștinism timpuriu, istoria și cultura Renașterii, este autorul unor cărți de mare răsunet, scrise în franceză, engleză sau italiană și cu ediții în toate limbile de circulație ale lumii, cum ar fi: Eros et magie à la Renaissance. 1984, Dictionnaire des religions 1990, The Tree of Gnosis: Gnostic Mythology from Early Christianity to Modern Nihilism 1992 sau Out of this World. Otherworldly Journeys from Gilgamesh to Albert Einstein 1991.

Până la moartea sa, reușise să învețe perfect 8 limbi. Avea statutul paradoxal de om de știință și clarvăzător, practicant al mai multor tehnici de divinație, care le spunea studenților că "totul e în minte". Ioan Petru Culianu era întotdeauna presat de timp și se temea că irosește prea mult timp, spunându-le celorlalți că va muri tânăr. Ca și omul de știință, scriitorul nu rezista ispitei de a citi viitorul. Iar viitorul României, țara pe care o părăsise în secret, fără măcar a-și anunța familia de la Iași, îl prezisese în 1986, într-o povestire SF pe care puțini au luat-o în seamă : "Intervenția zorabilor în Jormania ", o farsă ce anticipează nu doar evenimentele din decembrie, ci și desfășurarea și efectele lor.

Implicare civică

Ioan Petru Culianu a fost un critic foarte dur și lucid al regimului politic comunist (înainte de decembrie 1989). Atacă virulent regimul neocomunist al lui Ion Iliescu (după revoluție, pe care o considera, de fapt, o lovitură de stat pusă la cale în primul rând de K.G.B., care i-a sprijinit pe beneficiarii ei ulteriori). Acuză lipsa de responsabilitate, solidaritate și civism a poporului român și mai cu seama a intelectualilor din țară. Acuză în numeroase articole, publicate în 1989 și 1990 în săptămânalul "Lumea liberă românească" din New York (adunate postum în volumul Păcatul împotriva spiritului), lipsa de valori morale a culturii române.

Asasinare

A fost asasinat la 21 mai 1991, la Chicago, în plină forță creatoare, în clădirea Universității din Chicago. Crima nu a fost elucidată.

Înainte de asasinare primise scrisori de amenințare cu moartea; amenințările se intensificaseră în urma publicării unui interviu incendiar în Revista 22 din 5 aprilie 1991, ca și în urma vizitei la Chicago a fostului suveran al României, Regele Mihai I, și a familiei regale, în aprilie 1991. Pe fondul unei puternice campanii antiregaliste care se desfășura în România, Ioan Petru Culianu a militat pentru o schimbare de regim, pentru revenirea Regelui în țară.

Există însă o pistă mai interesantă: Culianu era expert în cabala, magie și ritualurile sectelor. Unii au spus că susținători fanatici ai unor grupări secrete i-au curmat viața. Jurnalistul american Ted Anton: "Este clar că ceva anume în scrierile lui Culianu sfida raționalul. Cumva a convins pe cineva că reprezintă un pericol. Culianu a crezut întotdeauna că un scriitor, atunci când manipulează cuvintele, manipulează și lumea întreagă. Era un învățat care, dacă iubea ceva, iubea puterea creativă a gândirii mistice, pe care o considera pierdută în lumea modernă. Plănuia să publice o Enciclopedie a Magicului după modelul Istoriei Religiiilor a lui Mircea Eliade. Poate că cineva nu dorea ca această carte să vadă lumina tiparului." Anthony Yu,

prieten și coleg al dispărutului, îi spunea aceluiași jurnalist: "Locul crimei este semnificativ din punct de vedere ritual. Toaleta este un loc care implică umilire simbolică și fizică, murdărire, impuritate; este cel mai profan loc în care să-ți sfârșești viața. De fapt, m-am întrebat adesea dacă nu a fost un omor religios".

Scrieri în limbi străine

Mircea Eliade, Assisi, Cittadella Editrice, 1978
Iter in silvis : Saggi scelti sulla gnosi e altri studi, Messina, EDAS, 1981
Religione e accrescimento del potere, în G. Romanato, M. Lombardo, I.P. Culianu, Religione e potere, Torino, Marietti, 1981
Psychanodia I : A Survey of the Evidence Concerning the Ascension of the Soul and Its Relevance, Leiden, Brill, coll., Etudes préliminaires aux Religions Orientales dans l'Empire Romain, 1983
Eros et magie à la Renaissance. 1484, Paris, Flammarion, 1984
Expériences de l'extase. Extase, ascension et recit visionnaire, de l'Hellénisme au Moyen-Age, Paris, Payot, 1984
Gnosticismo e pensiero moderno: Hans Jonas, Roma, L'Erma di Bretschneider, 1985
La collezione di smeraldi, Milano, Jaca Book, 1989
I miti dei dualismi occidentali, Milano, Jaca Book, 1989
Les Gnosés dualistes d'Occident. Histoire et mythe, Paris, Plon, 1990
Eliade / Culianu, Dictionnaire des religions, Paris, Plon, 1990
Out of this World. Otherworldly Journeys from Gilgamesh to Albert Einstein, Boston, Shambhala, 1991
The Tree of Gnosis. Gnostic Mythology from Early Christianity to Modern Nihilism, San Francisco, HarperCollins, 1992

Studii de istorie a religiilor

Eros și magie în Renaștere. 1484, București, Nemira, 1994, 1999; Iași, Polirom, 2002
Călătorii în lumea de dincolo, București, Nemira, 1994, 1999; Iași, Polirom, 2003, 2007
Gnozele dualiste ale Occidentului. Istorie și mituri, București, Nemira, 1995; Iași, Polirom, 2004
Eliade/Culianu, Dicționar al religiilor, București, Humanitas, 1993, 1996; Iași, Polirom, 2007
Arborele gnozei: mitologia gnostică de la creștinismul timpuriu la nihilismul modern, București, Nemira, 1999; Iași, Polirom, 2005
Experiențe ale extazului, București, Nemira, 1997; Iași, Polirom, 2004
Psihanodia, Nemira, 1997; Polirom, 2006
Mircea Eliade, Nemira, 1995, 1998; Polirom, 2004
Păcatul împotriva spiritului, Nemira, 1999; Polirom, 2005
Religie și putere, Nemira, 1996; Polirom, 2006
Studii românești I. Fantasma nihilismului. Secretul doctorului Eliade, Nemira, 2000; Polirom, 2006
Gnosticism și gândire modernă: Hans Jonas, Polirom, 2007
Jocurile minții. Istoria ideilor, teoria culturii, epistemologie, Polirom, 2002
Locuri serioase. Știința și arta în gândirea Renașterii, Polirom, 2003
Cult, magie, erezii. Articole din enciclopedii ale religiilor, Polirom, 2003
Dialoguri întrerupte. Corespondență Mircea Eliade - Ioan Petru Culianu, Iași, Polirom, 2004

Ficțiune

Scris de Dani Godja

Duminică, 22 Mai 2011 15:08 - Ultima actualizare Duminică, 22 Mai 2011 16:19

Pergamentul diafan, București, Nemira, 1994 Pergamentul diafan. Ultimele povestiri, București, Nemira, 1996; Iași, Polirom, 2002 Hesperus

(roman), București, Univers, 1992; București, Nemira, 1998; Iași, Polirom, 2004

Arta fugii, Iași, Polirom, 2002

Jocul de smarald (în colaborare cu H.S. Wiesner) (roman), Iași, Polirom, 2005

Opere scrise în colaborare

Dicționar de istorie a religiilor (în colaborare cu Mircea Eliade) SURSA biografie: <http://www.spiritus.ro>

